

Świadomość Komunikacji

wsparcie osób z dysfunkcją słuchu
w nabywaniu kompetencji
komunikacyjnych

FUNDACJA
PARADYGMAT

Śląskie.

Czytelniczko, Czytelniku!

Przekazujemy Państwu broszurę informacyjną pt. „Świadomość komunikacji - wsparcie osób z dysfunkcją słuchu w nabywaniu kompetencji komunikacyjnych”, która ma na celu zwrócenie uwagi na komunikację podczas nawiązywania kontaktu z osobami z dysfunkcją słuchu.

Znajdziecie w niej Państwo podstawowe informacje na temat funkcjonowania osób Głuchych w naszym środowisku. Tym sposobem chcemy przybliżyć Państwu rodzaje komunikacji, z jakich można skorzystać podczas nawiązywania kontaktu z osobami z niepełnosprawnościami.

Broszura ma stanowić również źródło informacji dla osób z dysfunkcją słuchu w zrozumieniu możliwości wsparcia związanych z edukacją, uniwersalnym projektowaniem, dostępnością, racjonalnym usprawnianiem, jak i dostępnością.

Osobom Głuchym ma pomóc w nawiązaniu kontaktu z instytucjami, które mają obowiązek zapewnić tłumacza języka migowego.

Mamy nadzieję, że zawarte tu informacje pomogą budować świadomość komunikacyjną w Państwa środowisku

Życzymy owocnej lektury
Magdalena Bełza-Gajdzica
Iwona Donocik
Agata Tańska
Anna Wojtas-Rduch

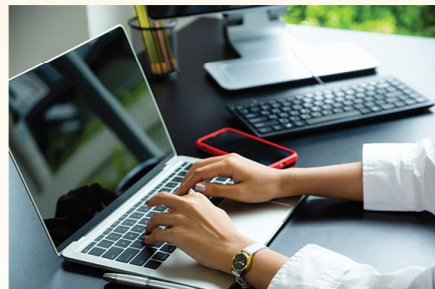
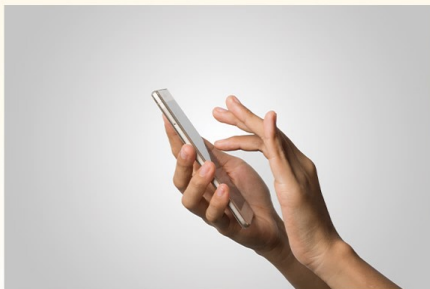
*„Błogosławione ręce które mówią
błogosławione ręce które słyszą
ręce pracujące na chleb
przerwały krąg milczącej ciszy
wzniósły się wysoko
ponad ludzki śmiech
dały sens życiu głuchych”.*

Barbara Choynowska-Janaszek

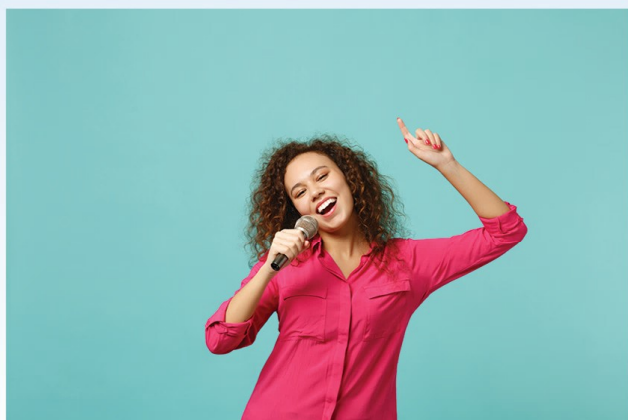

Komunikacja

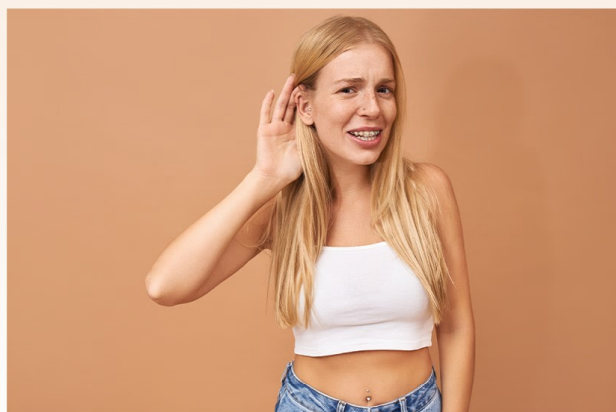
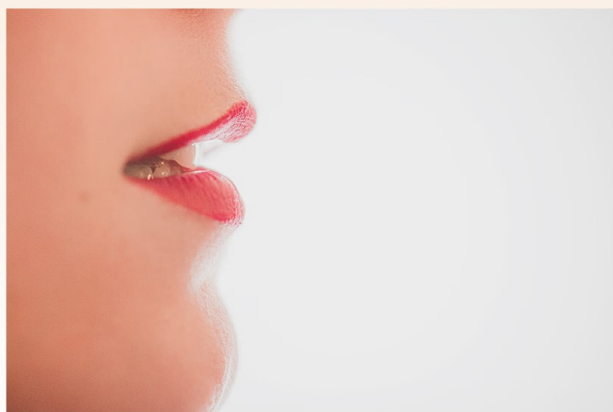
To przepływ informacji na odległość przez listy, telefony, komputery,

słowa wypowiedziane do mikrofonu, aby lepiej słyszeć!

Mówimy ustami, słyszymy uszami, ale czy wszyscy?

Świadomość Komunikacji

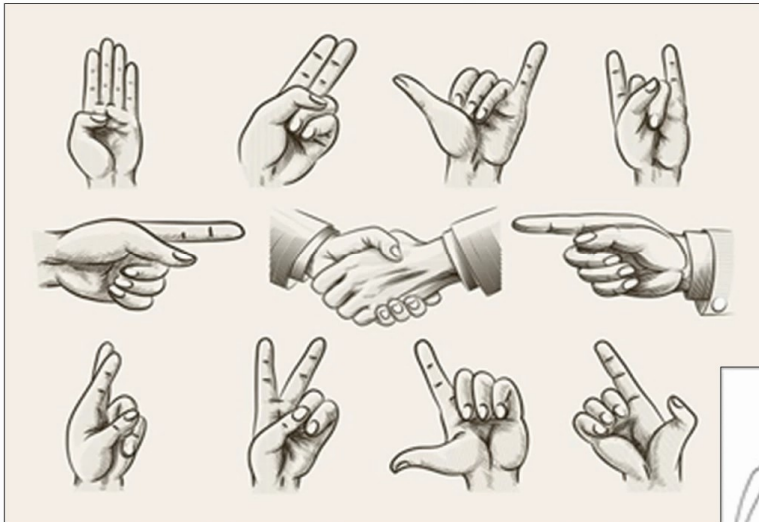
Alternatywne metody komunikacji

Jak inaczej możemy się komunikować?

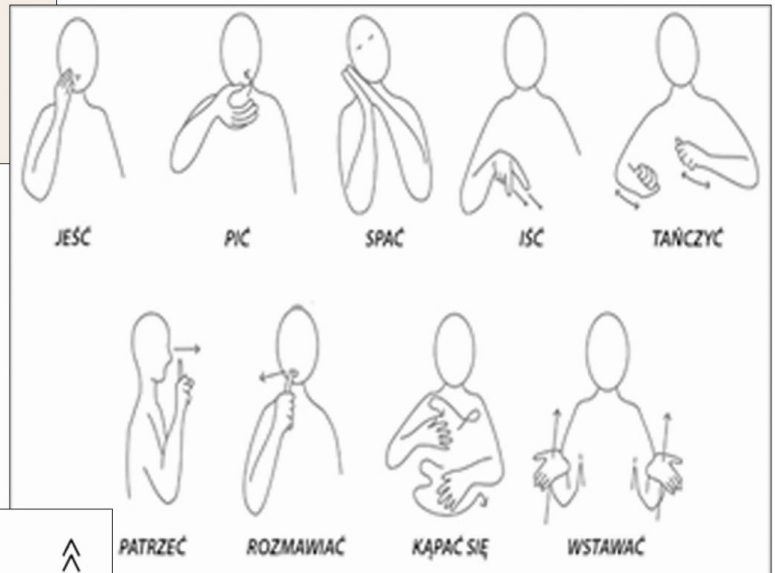
Możemy "mówić" gestami!
Gesty mają znaczenie i są komunikatami dla osób z niepełnosprawnościami.
To jest komunikacja alternatywna.

Język migowy i alfabet palcowy

Mówimy obrazami i czytamy komunikację oczami, na przykład:

osoba	uczucie	pamięć	wiedza	czas	nasilenie	zbiornik	praca
dom, budowla	pokój	krzesło	stół	schody	oko	ucho	ręka
numer	i, plus, również	minus, bez	mnożenie	dzielenie	równa się	część	zwierzę
język	pióro, ołówek	strona, papier	książka	ochrona	zdrowie	lekarstwo	świat
natura	ziemia	niebo	światło	woda	ogień	powietrze	chmura
drzewo	kwiat	skała	kierownica	piorun	słońce	księżyc	planeta

Tablice komunikacji Makatonu

Język komunikacji Blissa

Świadomość Komunikacji

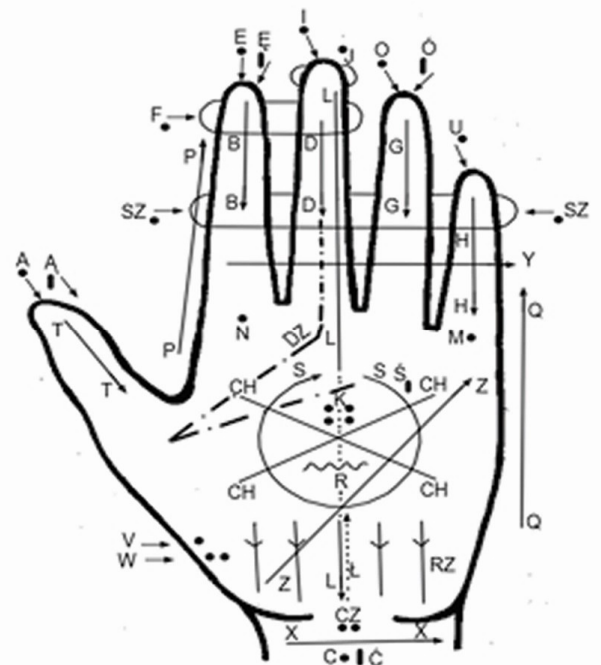
- wsparcie osób z dysfunkcją słuchu w nabywaniu kompetencji komunikacyjnych

Alternatywne metody komunikacji

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j
·	:	..	⋮	·	⋮	⋮	⋮	·	⋮
k	l	m	n	o	p	q	r	s	t
:	:	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	·	⋮
u	v	w	x	y	z	ą	ć	ę	ł
⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	·	⋮	⋮	⋮
ń	ó	ś	ź	ż					
⋮	⋮	·	⋮	⋮					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮

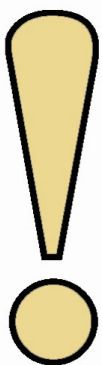
Alfabet Braille'a

Gdy trudno komunikować się słowem, bo mamy uszkodzony wzrok, to komunikujemy się przez dotyk, wyciskamy odpowiednio ułożone punkty wypukłe tworząc litery.

Alfabet Lorma

Dla tych, którzy nie czytają, bo nie widzą i nie słyszą, komunikacja odbywa się przez dotykanie dłoni w różnych miejscach tak, by powstały litery.

Komunikacja to ważna część naszego życia, bez niej czujemy się samotni, nie rozumiemy świata i tego co się dzieje dookoła nas. Komunikacja pozwala nam czuć się bezpiecznie, pozwala nam powiedzieć co czujemy i odebrać informację co czują do nas inne osoby.

W komunikacji potrzebujemy języka takiego jaki rozumiemy. Każdy język jest ważny, aby człowiek mógł rozmawiać i być szczęśliwym.

Świadomość Komunikacji

Śląskie.

- wsparcie osób z dysfunkcją słuchu w nabywaniu kompetencji komunikacyjnych

Kiedy można starać się o wsparcie dla dziecka z dysfunkcją słuchu?

Dziecko może być objęte wsparciem od momentu narodzin.

Jak to wygląda w praktyce?

Dziecko może skorzystać z dwóch rodzajów wsparcia:

Wczesna interwencja*

Cel: Opieka zdrowotna nad małym dzieckiem i rodziną. Jak najszybsze podjęcie stymulacji rozwoju dziecka i kompensacja występujących deficytów rozwojowych

Warunek: Skierowanie od lekarza pierwszego kontaktu

Dla kogo? Dla dzieci z niepełnosprawnościami i zagrożonych niepełnosprawnością od momentu narodzin do rozpoczęcia nauki w szkole

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka**

Cel: Stymulowanie rozwoju poznawczego, psychoruchowego, emocjonalno-społecznego dziecka i wspomaganie rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym

Warunek: Opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka

Dla kogo? Dla dzieci z niepełnosprawnościami od chwili wykrycia niepełnosprawności do rozpoczęcia nauki w szkole

Jak uzyskać wsparcie?

1. Jeśli chcemy uzyskać wsparcie w zakresie wczesnej interwencji powinniśmy się udać do lekarza pierwszego kontaktu.
2. Jeśli chcemy uzyskać opinie o wczesnym wspomaganiu rozwoju dziecka powinniśmy się zgłosić do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

* Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2020 r. poz.685.)

** Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie organizowania wczesnego wspomagania rozwoju dzieci (Dz.U. z 2017 r. poz. 1635)

Przedszkole i szkoła

Do jakiej szkoły może uczęszczać uczeń z dysfunkcją słuchu?

Zgodnie z polskim prawem, do każdej szkoły do jakiej mogą uczęszczać uczniowie pełnosprawni. W Polsce mamy trzy możliwości:

Formy systemu edukacji w Polsce

Inkluzja

przedszkola ogólnodostępne, w tym z oddziałami integracyjnymi, specjalnymi, szkoły ogólnodostępne (podstawowe, ponadpodstawowe: liceum, technikum, branżowe), w tym z oddziałami integracyjnymi, specjalnymi

Integracja

przedszkola i szkoły integracyjne (podstawowe, ponadpodstawowe: liceum, technikum, branżowe)

Segregacja

przedszkola i szkoły specjalne (podstawowe, ponadpodstawowe: liceum, technikum, branżowe, przysposabiające do pracy)

Indywidualne nauczanie – organizowane dla uczniów, których stan zdrowia nie pozwala na uczęszczanie na lekcje w klasie szkolnej. Organizowane jest najczęściej w domu. Naukę zapewnia szkoła, do której dany uczeń jest zapisany.

Zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze - przeznaczone dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim w wieku od 3-25 roku życia, posiadających orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych wydane przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradniach specjalistycznych. Ich celem jest wspomaganie rozwoju, rozwijanie zainteresowania otoczeniem oraz rozwijanie samodzielności w funkcjonowaniu w codziennym życiu, stosownie do ich możliwości psychofizycznych oraz indywidualnych potrzeb rozwojowych.

Nauczanie domowe – realizacja obowiązku edukacyjnego spoczywa na rodzicach, którzy organizują kształcenie dla swojego dziecka w domu. Dziecko ma obowiązek zdawać egzaminy potwierdzające zdobycie wiedzy i umiejętności zgodnych z podstawą programową na danym etapie rozwoju.

Indywidualizowana ścieżka kształcenia – dla uczniów, którzy z uwagi na występujące trudności np. depresję, odbywają część zajęć z klasą bądź indywidualnie.

Świadomość Komunikacji

FUNDACJA
PARADYGMAT

 Śląskie.

- wsparcie osób z dysfunkcją słuchu w nabywaniu kompetencji komunikacyjnych

Przedszkole i szkoła

Kto podejmuje decyzje o wyborze placówki edukacyjnej dla dziecka?

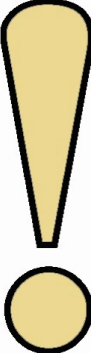
Tą decyzję podejmują rodzice lub prawni opiekunowie dziecka.

Czy dziecko można zapisać do każdej z form kształcenia występujących w Polsce?

Tak, z pewnymi warunkami:

-
1. W przedszkolach, szkołach i w oddziałach specjalnych wymagane jest orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego (nie mylić z orzeczeniem o niepełnosprawności).
 2. W przedszkolach, szkołach i w oddziałach integracyjnych ze specjalnej organizacji nauki mogą również korzystać dzieci posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.
 3. Specjalna organizacja nauki jest także możliwa w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych dla dziecka, które posiada orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

W każdym typie placówki można korzystać z pomocy psychologiczno-pedagogicznej, która polega na rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych i czynników środowiskowych wpływających na funkcjonowanie uczniów. Działania wspierające podejmowane są w celu wspierania potencjału rozwojowego uczniów i stwarzania warunków do ich udziału w życiu edukacyjnym i społecznym.

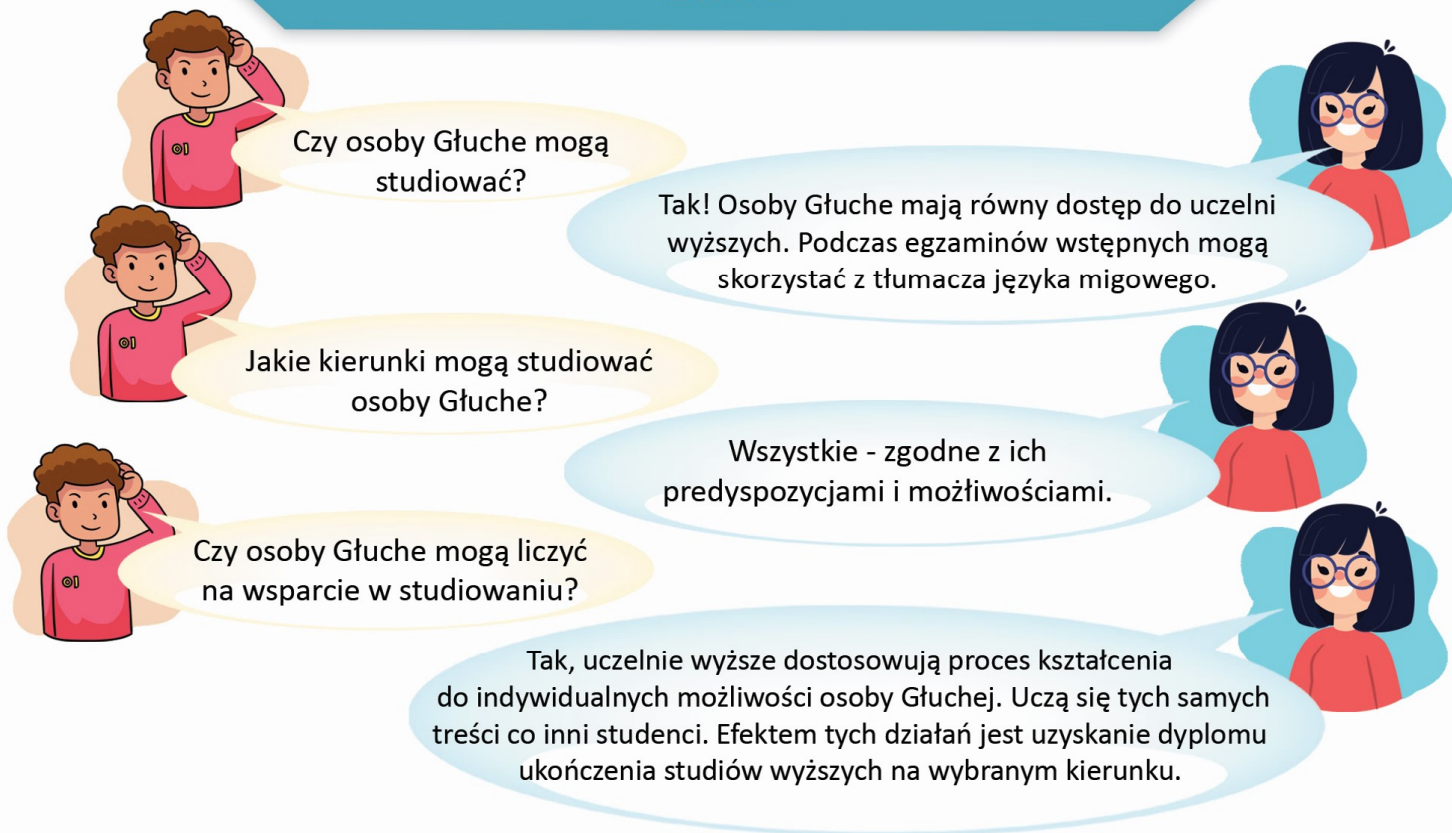
Pomocne akty prawne:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej art. 70. Każdy ma prawo do nauki. Nauka do 18 roku życia jest obowiązkowa.
2. Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz.U. z 2020 r. poz.1327 ze zm.), stwarzająca dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami możliwość kształcenia się w szkołach ogólnodostępnych i integracyjnych.
3. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 roku Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082).
4. Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1309).

Świadomość Komunikacji

- wsparcie osób z dysfunkcją słuchu w nabywaniu kompetencji komunikacyjnych

Przykładowe formy wsparcia oferowane osobom Głuchym przez Uniwersytet Śląski w Katowicach:

1. Tłumacz języka migowego - indywidualne wsparcie dla każdego studenta na każdych zajęciach, w tym podczas zajęć w formie zdalnej.
2. Asystent studenta niepełnosprawnego - dla osoby wymagającej wsparcia podczas realizacji zajęć, redagowania notatek, itp.
3. Stypendium specjalne - dla każdego studenta, posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności.
4. Stypendium socjalne - przyznawane z powodu trudnej sytuacji finansowej studenta.
5. Nauka w salach wykładowych wyposażonych w pętle indukcyjne oraz możliwość korzystania ze specjalistycznego sprzętu np. systemu FM.
6. Bezpłatne wsparcie psychologiczne.
7. Wydziałowy koordynator ds. dostępności (merytoryczny) – osoba pierwszego kontaktu na danym wydziale, która zapewnia organizację wsparcia.
8. Wydziałowy koordynator dostępności (administracyjny) – osoba, która pomaga w sprawach formalnych i dokumentacji np. wniosków, pism, itp.
9. Koordynator ds. dostępności uczelniany – osoba dbająca o dostosowanie uczelni do zróżnicowanych potrzeb osób będących członkami społeczności akademickiej oraz mającymi kontakt z uczelnią.
10. Szkolenia wykładowców i pracowników administracji w zakresie komunikacji i kultury osób Głuchych.
11. Udział w dniach adaptacyjnych dla studentów pierwszego roku wprowadzające w życie akademickie, jak i spotkaniach związanych z prezentacją oferty studiów np. w Wydziale Sztuki i Nauk o Edukacji w Cieszynie.
12. Atrakcyjna oferta: Surdopedagogika z arteterapią, Surdopedagogika i edukacja plastyczna.
13. Udział w spotkaniach Niemego Chóru, który w swoim repertuarze ma utwory prezentowane w języku migowym, poprzez co integruje środowiska osób Głuchych i słyszących.
14. Nauka języka migowego (w przypadku niektórych kierunków objęta programem studiów, lub możliwość skorzystania z oferowanych kursów bezpłatnych/płatnych z dofinansowaniem z PFRON).

Czym jest projektowanie uniwersalne?

To strategiczne działanie pod kątem projektowania i planowania przestrzeni, jak i produktów, które będą uwzględniać, propagować oraz umożliwiać równe i włączanie wszystkich obywateli do społeczeństwa z możliwością swobodnego funkcjonowania.

Mając na uwadze jak najlepsze dostosowanie przestrzeni dla osób z niepełnosprawnościami, warto przytoczyć ideę projektowania uniwersalnego. W 1985 roku Ronald Mace opracował zasady projektowania uniwersalnego. Na jego gruncie rozwinęła się idea projektowania uniwersalnego w uczeniu się. Jest to model edukacji, w którym (bazując na wynikach badań pedagogicznych, psychologicznych i neurobiologicznych) zakłada się rozwój elastycznego środowiska uczenia się, mając na uwadze specjalne potrzeby edukacyjne*.

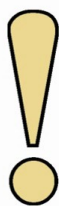
O projektowaniu uniwersalnym przypomina nam również ustawa o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, sygnalizując, że o jego wartości, była już mowa w art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. 2019 poz. 1696 z późn. zm., art. 6, s. 1).

* E. Domagała-Zyśk, Projektowanie uniwersalne w edukacji osób z wadą słuchu. [w:] M. Nowak, E. Stoch, B. Borowska (red.), Z problematyki teatrologii i pedagogiki, Wydawnictwo KUL, Lublin, 2015, s. 554.

W projektowaniu uniwersalnym zaleca się stosowanie kilku zasad:

1. Równość w dostępie – oznacza dostosowanie korzystania z danego przedmiotu osobom o zróżnicowanych możliwościach. Każda osoba ma prawo do użytkowania danego przedmiotu, natomiast jeśli z jakiś względów nie jest to możliwe, należy zaproponować zastosowanie alternatywne równorzędne i tak samo atrakcyjne.
2. Elastyczność użycia – branie pod uwagę indywidualnych preferencji, które mogą być bardzo odmienne (np. typ lateralizacji, niepełnosprawność, tempo pracy, preferowany sposób wykonywania czynności).
3. Intuicyjność w używaniu – przedmiot powinien być dostępny dla wszystkich, łatwy w obsłudze, niezależny od zakresu wiedzy, doświadczenia, poziomu koncentracji użytkownika.
4. Dostępność percepcyjna – wiąże się z czytelnością przekazywanych informacji i różnorodnością jej przekazu w taki sposób, by informacja była dostępna dla osób o zaburzonej percepcji słuchowej, czy wzrokowej, ważną cechą w przekazie jest hierarchizacja – użytkownik powinien umieć odróżnić informacje najistotniejsze od mało ważnych.
5. Tolerancja na błędy – błąd w obsłudze nie skutkuje niebezpieczeństwem, czy uszkodzeniem, elementy najczęściej wykorzystywane są najbardziej widoczne, zaś te niebezpieczne odpowiednio zabezpieczone.
6. Mały wysiłek fizyczny – przedmiot może być wykorzystywany nawet przy znikomym wysiłku fizycznym.
7. Odpowiednia przestrzeń wymagana do obsługi – zasada ma na celu korzystanie z przedmiotu przez różne osoby – o różnej posturze, posiadające ograniczenia w chodzeniu*.

Uwzględnienie zasad projektowania uniwersalnego z pewnością posłuży szczegółowemu rozeznaniu i uwzględnieniu szczególnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Pomoże zaplanować instalację sprzętów, uniknąć niektórych niedogodności, kosztów związanych z budową czy chęcią odpowiedniego dostosowania przestrzeni.

* E. Domagała-Zyśk, Op. cit, s. 557-558.

Czym jest racjonalne usprawnianie?

To odpowiednie i konieczne zmiany jakie powinny być wdrożone nie nakładając nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia, w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami możliwości korzystania z wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz ich wykonywania na zasadzie równości z innymi osobami. Powinno być ono stosowane w celu zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Czym jest dostępność?

To zmiany jakie zachodzą w wyniku uwzględnienia uniwersalnego projektowania lub zastosowania racjonalnego usprawnienia, które umożliwiają skorzystanie z minimalnych wymagań jakie powinny być zapewnione w zakresie usprawnień architektonicznych, cyfrowych oraz informacyjno-komunikacyjnych dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Jakie są minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej?

Minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej obejmują:

1. Obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się* lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje.
2. Instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, w szczególności pętli indukcyjnych, systemów FM lub urządzeń opartych o inne technologie, których celem jest wspomaganie słyszenia.
3. Zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania.
4. Zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku**.

* Art. 3 pkt 5 Ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2017 r. poz. 1824),

** Art. 6. Pkt 3 Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2020, poz.1062).

Wsparcie instytucjonalne

Jak korzystać z usług instytucjonalnych?

Skorzystaj z moich dobrych rad!

1. Wybierz instytucję, z której usług chcesz skorzystać.
2. Sprawdź Deklarację dostępności na stronie internetowej instytucji, wówczas dowiesz się, czy zapewnia ona dogodną dla Ciebie komunikację.
3. Zgłoś potrzebę skorzystania z tłumacza języka migowego w ramach polskiego języka migowego (PJM), systemu językowo-migowego (SJM), sposobu komunikowania się osób głuchoniewidomych (SKOGN) lub innej formy komunikacji poprzez stawiennictwo osobiste, pisemnie, mailowe, zgłoszenie telefonicznie – wysyłając SMS, faxem lub poprzez platformę ePuap.
4. Zastosuj treść zgłoszenia konieczności skorzystania z tłumacza języka migowego, które możesz złożyć do instytucji, z której usług chcesz skorzystać.

Przykładowy wzór zgłoszenia

Na podstawie art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz.U. z 2017 r. poz.1824) zgłaszam zamiar skorzystania z usług tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika (wskaż właściwy):

- polskiego języka migowego (PJM),
- systemu językowo-migowego (SJM),
- sposobu komunikowania się osób głuchoniewidomych (SKOGN).

Planowany termin wykonania świadczenia (data , godzina)

Np. 30 września 2021, g. 9.00

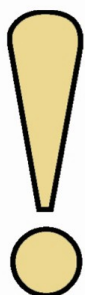
Określenie celu wizyty: (komórka organizacyjna, rodzaj sprawy)

Wydział spraw obywatelskich, wyrobienie nowego dowodu osobistego.

Sposób komunikowania się z osobą uprawnioną (adres poczty elektronicznej/ kontakt sms/mms

- numer telefonu/numer faksu/telefonicznie przez osobę trzecią na nr tel.)

Np. jankowski@poczta.pl

Osoba uprawniona, jest zobowiązana zgłosić chęć skorzystania ze świadczenia ze wskazaniem wybranej metody komunikowania się z wyłączeniem sytuacji nagłych:

- w ciągu 1 dnia roboczego,
- w ciągu 2-3 dni roboczych,
- powyżej 3 dni roboczych przed tym zdarzeniem,

Skorzystanie z usług tłumacza dla osoby uprawnionej jest bezpłatne*.

Zawsze po dodatkową pomoc możesz zgłosić się do przedstawicieli organizacji pozarządowych oferujących wsparcie tłumacza języka migowego.

*Usługa jest bezpłatna dla osoby uprawnionej będącej osobą niepełnosprawną w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573).

Świadomość Komunikacji

Śląskie.

- wsparcie osób z dysfunkcją słuchu w nabywaniu kompetencji komunikacyjnych

Wykaz instytucji i urzędów

Powiat Cieszyński:

Brenna

ul. Wyzwolenia 77
43-438 Brenna
www.brenna.org.pl

Goleszów

ul. 1 Maja 5
43-440 Goleszów
www.goleszow.pl

Strumień

Rynek 4
43-246 Strumień
www.strumien.pl

Powiat Cieszyński

ul. Bobrecka 29
43-400 Cieszyn
www.powiat.cieszyn.pl

Chybie

ul. Bielska 78
43-520 Chybie
www.chybie.pl

Hażlach

ul. Główna 57
43-419 Hażlach
www.samorząd.gov.pl/web/gmina-hazlach

Ustroń

Rynek 1
43-450 Ustroń
www.ustron.pl

Cieszyn

Rynek 1
43-400 Cieszyn
www.cieszyn.pl

Istebna

Istebna 1000
43-470 Istebna
www.istebna.eu

Wisła

Plac Bogumiła Hoffa 3
43-460 Wisła
www.wisla.pl

Dębowiec

ul. Katowicka 6
43-426 Dębowiec
www.debowiec.cieszyn.pl

Skoczów

Rynek 1
43-430 Skoczów
www.skoczow.pl

Zebrzydowice

ul. Ks. Antoniego Janusza 6
43-410 Zebrzydowice
www.zebrzydowice.pl

**Sąd Rejonowy
w Cieszynie**

ul. Garncarska 8
43-400 Cieszyn
www.cieszyn.sr.gov.pl

**Miejski Ośrodek Pomocy
Społecznej w Cieszynie**

ul. Skrajna 5
43-400 Cieszyn
www.mops.cieszyn.pl

**Powiatowy Urząd Pracy
w Cieszynie**

Plac Wolności 6
43-400 Cieszyn
www.cieszyn.praca.gov.pl

Powiat Raciborski:

Kornowac

ul. Raciborska 48
44-285 Kornowac
www.kornowac.pl

Nędza

ul. Jana III Sobieskiego 5
47-440 Nędza
www.nedza.pl

Powiat Raciborski

Plac Stefana Okrzei 4
47-400 Racibórz
www.powiatraciborski.pl

Krzanowice

ul. Morawska 5,
47-470 Krzanowice
www.krzanowice.pl

Pietrowice Wielkie

ul. Szkolna 5
47-480 Pietrowice Wielkie
www.pietrowicewielkie.com.pl

**Ośrodek Pomocy Społecznej
w Raciborzu**

ul. Sienkiewicza 1
47-400 Racibórz
www.ops-raciborz.pl

Krzyżanowice

ul. Główna 5
47-450 Krzyżanowice
www.krzyzanowice.pl

Racibórz

ul. Króla Stefana Batorego 6
47-400 Racibórz
www.raciborz.pl

**Powiatowe Centrum Pomocy
Rodzinie w Raciborzu**

ul. Klasztorna 6
47-400 Racibórz
www.pcpr.raciborz.org.pl

**Powiatowy Urząd Pracy
w Raciborzu**

ul. Klasztorna 6
47-400 Racibórz
www.raciborz.praca.gov.pl

Kuźnia Raciborska

ul. Słowackiego 4
47-420 Kuźnia Raciborska
www.kuzniaraciborska.pl

Rudnik

ul. Kozielska 1
47-411 Rudnik
www.gmina-rudnik.pl

Sąd Rejonowy w Raciborzu

ul. Nowa 29,
47-400 Racibórz
www.raciborz.sr.gov.pl

Świadomość Komunikacji

- wsparcie osób z dysfunkcją słuchu w nabywaniu kompetencji komunikacyjnych

Broszura informacyjna została zrealizowana w ramach kampanii
informacyjnej
**„Świadomość komunikacji” na rzecz integracji
i przeciwdziałania dyskryminacji osób z dysfunkcją słuchu”**
organizowanej przez Fundację PARADYGMAT
w ramach projektu
**"Świadomość komunikacji
- wsparcie osób z dysfunkcją słuchu w nabywaniu kompetencji
komunikacyjnych"**

Projekt organizowany w ramach zadania publicznego
Województwa Śląskiego
w dziedzinie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych:
Wsparcie dla osób z dysfunkcją narządu słuchu
Dofinansowano z budżetu Samorządu Województwa Śląskiego

Treści merytoryczne opracowały:

Magdalena Bełza-Gajdzica
Iwona Donocik
Agata Tańska
Anna Wojtas-Rduch

Źródło grafik: www.freepik.com

Broszura dostępna w wersji elektronicznej zgodnie z wymogami VCAG 2.1.

Egzemplarz bezpłatny

Fundacja PARADYGMAT

ul. Worcella 32/13
42-200 Częstochowa

TEL./SMS: +48 794 221 101

fundacjaparadygmat@gmail.com

www.facebook.com/FundacjaParadygmat

[fundacja_paradygmat](https://www.instagram.com/fundacja_paradygmat)

www.paradygmat.org